

Це означає, що законодавець сформулював достатньо високі професійні та морально-ділові вимоги до Керівника ДБР та його заступників.

Разом з тим, слід відмітити. Що згідно з Законом ДБР має свою систему, до якої входять сім територіальних управлінь по всій території України. Ці територіальні управління очолюють Директори територіальних органів. Крім того діють керівники підрозділів центрального апарату ДБР та їхні заступники. При цьому в Законі зовсім не сформульовані вимоги до цих важливих за ієрархією керівників цієї системи ДБР.

Тому, на мій погляд, можливо запропонувати усунути цей недолік і до ст.13 Закону про ДБР «Директори територіальних органів і керівники підрозділів центрального апарату Державного бюро розслідувань та їх заступники» — доповнити наступним чином:

Директорам територіального огляду Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який: 1) має вищу юридичну освіту; 2) має стаж роботи в галузі права не менше десяти років (після здобуття вищої освіти); 3) має досвід роботи на керівних посадах не менше п'яти років; 4) вільно володіє державною мовою. Керівником підрозділу управління центрального апарату Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який: 1) має вищу освіту відповідно до напрямку діяльності підрозділу; 2) має стаж роботи у відповідній сфері не менше семи років; 3) має досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років; 4) вільно володіє державною мовою. Така вимога безумовно сприятиме загальній якості організацій роботи усієї системи Державного бюро розслідувань України.

Храпенко О. О.

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук

ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Україна крокує до Європи — ця теза відома кожному українцю. З кожним днем наша держава оновлюється, приймаються нові закони та створюються нові органи. Одним з таких правоохоронних органів є Державне бюро розслідувань.

Відповідно до діючого Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 № 794-VIII Державне бюро розслідувань є

центральною владою виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

У своїй діяльності Державне бюро розслідувань керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, а також іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на їх основі.

Важливе питання зараз постає перед науковцями і практиками — чи буде цей правоохоронний орган аналогом федерального бюро розслідувань, яке діє у Сполучених Штатах Америки? Для того щоб відповісти на це питання необхідно проаналізувати передумови і причини створення Державного бюро розслідувань та зрозуміти сутність діяльності нового для України правоохоронного органу.

Спробуємо провести аналіз причин та передумов створення Державного бюро розслідувань.

Причинами та передумовами створення Державного бюро розслідувань слід вважати:

1. Реалізація вимоги пункту 9 Перехідних положень Конституції України щодо сформування системи органів досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування з огляду на позбавлення прокуратури України функції досудового розслідування злочинів. Саме цей пункт є головною правовою передумовою створення Державного бюро розслідувань, тому що виконання цієї функції не може бути ефективним, якщо і саме розслідування, і нагляд за ним веде один і той самий орган.

2. Необхідність створення єдиного слідчого органу. Таким чином держава звільняє органи прокуратури від слідчої діяльності. Позитивним моментом є вузька направленість діяльності ДБР на відміну від прокуратури, на яку крім вищезазначеної покладено також інші функції. Тобто створення такого органу в перспективі повинно покращити якість слідчої діяльності загалом. Проблеми з якими можуть стикнутися на практиці працівники ДБР це колізії законодавства, що регламентують діяльність бюро і як наслідок це може привести до втручання в його роботу інших правоохоронних структур (Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Служба безпеки України, Національна поліція тощо). На жаль, зрозумілим є те, що повноваження, функції, інтереси Державного бюро розслідувань з інтересами зазначених правоохоронних органів неминуче перетинатимуться, що впливає також з аналізу законів, які регулюють діяльність цих органів. Тобто все це може призвести до плутанини з розподілом функцій між ДБР, НАБУ, СБУ, Національною поліцією чим будуть порушенні строки досудового

розслідування, а також можливо виникнуть нові практичні проблеми в діяльності всіх вище зазначених органів.

3. Необхідність залучення осіб «нового формату», які будуть працювати у Держаному бюро розслідувань. Працівниками ДБР повинні бути люди з «великим кредитом довіри» від населення. Для них обов'язкова бездоганна репутація, високі моральні якості, а також теоретична і практична підготовка. Окрім того, кандидатам знадобиться стресостійкість, цілеспрямованість, вмотивованість та здатність протистояти будь-яким спробам впливу на них. Також добір та підготовка кадрів для ДБР мають ґрунтуватись на критерії високої соціальної культури кандидатів. Тільки за цієї умови бюро може стати дієвим інструментом державної влади від тотальної криміналізації. Важливо зазначити щодо теоретичної та практичної підготовки працівників бюро пріоритетним напрямом повинно стати аналітичне опрацювання відкритих джерел інформації і впровадження нових методів проведення аналітичної розвідки. Тоді у бюро буде гарний шанс повторити успіх Федерального бюро розслідувань США у використанні можливостей аналітичної розвідки для розкриття злочинів, які відносяться до його підслідності.

4. Підсилення прав населення щодо оскарження дій правоохоронців, суддів та інших посадових осіб які порушують закон. Зараз населення України потребує особливого захисту, потребує впевненості від влади і чим більше законодавець зможе надати цієї впевненості людям, тим краще. В свою чергу є певні побоювання щодо створення «контролюючого над контролюючими органу».

Проаналізувавши головні причини створення Державного бюро розслідувань та намітивши проблеми які можуть виникнути у подальшій діяльності бюро слід зазначити, що необхідний ще певний проміжок часу і певні зусилля для того щоб новий для України орган працював якісно і ефективно.